

**O'ZBEKISTOH RESPUBLIKASI OLIV VA O'RTA MAXSUS
TA'LIM VAZIRLIGI**

QARSHI MUHANDISLIK-IQTISODIYOT INSTITUTI

**“TRANSPORT LOGISTIKASI”
fanidan**

O‘QUV DASTURI

3-kurs uchun

Bilim sohasi:	5300000	- Ishlab chiqarish texnik soha
Ta’lim sohasi:	5310000	- Muhandislik ishi
Ta’lim yo‘nalishi:	5310600	- Transport vositalari muhandisligi (avtomobil transporti)

Fan/modul kodi TL4102		O'quv yili 2022-2023	Semestr 5	ECTS- Kreditlar 2
Fan/modul turi Tanlov		Ta'lim tili O'zbek		Haftadagi dars soatlari
1.	Fanning nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)	Jami yuklama (soat)
	Transport logistikasi	30	30	60
I. Fanning mazmuni Fanni o'qitishdan maksad - iqtisodiyotni yangilash va modernizatsiya qilish sharoitida mahsulot va zahiralarini saqlash, ularni istyemolchilarga o'z vaqtida, kerakli miqdorda yetkazishning mohiyati va zarurligini ko'rib chiqqan holda, talabalarda shu sohada nazariy va amaliy bilimlarni shakllantirishdir. Fanning vazifasi - logistika obyekti va subyekti, mikro va makrologistik tizimlar, logistikada oqimlar va ularning turlari, logistik tizimda transport turini tanlash masalalari, logistik tizimda zahiralarini boshqarish, yuk tashishda axborot oqimlarini loyihalash, logistik xarajatlar, turli transport turlarida yuk tashish tariflari va ularni hisoblash tartibi, omborlar, logistik markazlar va unda amalga oshiriladigan transport xizmatlari haqida tushunchalar berishdan iborat.				
II. Asosiy nazariy qisim (ma'ruza mashg'ulotlari). Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi: 1. Mavzu. Kirish. Transport logistikaning asosiy yo'nalishlari va tushunchalari. Transport logistikasi fanining vujudga kelish tarixi. Transport logistikasi fanining rivojlanish bosqichlari. Logistikaning asosiy maqsadi, masalalari va tushunchalari. Moddiy oqimlarni boshqarishda logistik yondoshuvning o'ziga xos xususiyatlari. Transport logistikasining funksiyalari. 2. Mavzu. Logistikada transportning ahamiyati. Transport vositalarining turlari va ularning moddiy texnika bazasi. Transport turlarining moddiy - texnika bazasi. Mahsulotlarni yetkazib berish tizimini boshqarish. Avtotransport harakatlanuvchi tarkibining xizmatlari.				

	3. Mavzu. Transport logistikasining axborot ta'minoti. Logistik axborot oqimlari. Teskari aloqaga ega axborot tizimini boshqarish. Logistik axborot tizimi infrastrukturasi va axborot texnologiyalari. Yo'lovchilarni tashishda logistik axborot texnologiyalari. Logistik axborot tizimlarida shtrix kodlardan foydalanish 4. Mavzu. Taqsimot logistikasi va uning asosiy elementlari. Taqsimot logistikasi tushunchasi va qo'llanilish sohasi. Tovarlarni taqsimlash kanallari, ularning vazifalari va tuzilishi. Tovarlarni yetkazib berish kanallarini tanlash. Taqsimot markazlarini joylashtirish. Taqsimlash tizimida omborlarning optimal miqdorini aniqlash. 5. Mavzu. Omborlar logistikasi va uning asosiy elementlari. Omborlarning turlari. Omborlarda amalga oshiriladigan operatsiyalar. Transport va ortish-tushirish mashinalari ishini birgalikda tashkil etish. 6. Mavzu. Logistik yetkazib berishda taralash va himoyaviy o'rab-chirmash. Logistik yetkazib berish zanjirida taralash va himoyaviy o'rab-chirmash zaruriyati. Mahsulotlarni shikastlanishdan saqlash. Konteynerlashtirish. 7. Mavzu. Logistikaning transport ekspeditsiya ta'minoti. Tovarlar taqsimotida transport ekspeditsiya ta'minotining hozirgi davr muammolari. Tovarlar yetkazib berish tizimlari (yunimodal, intermodal, multimodal tizimlar). Terminallarning vazifasi. Logistik markazlar va ularni boshqarish.
4.	III. Amaliy mashg'ulotlari bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar (Amaliy mashg'ulot), (Mustaqil ta'lin). Amaliy mashg'ulotlarini tashkil etish bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar: 1. Optimal taqsimot tizimlarini tanlash 2. Harakatlanish vaqtiga ko'ra tashuvchini tanlash 3. Transport logistikasida har hil transport turlarida yuk aylanmasini aniqlash 4. Transport logistikasida yuk tashish marshrutlarini tuzishni o'rganish 5. Moddiy oqimlarning tavsifi va ularni hisoblash 6. Moddiy oqimlarni tashishda tara va upakovkani tanlash 7. To'plangan tovarlarni saqlash uchun kerakli ombor maydonini hisoblash 8. Omborning umumiy maydonini hisoblash Amaliy mashg'ulotlarni tashkil etish bo'yicha kafedra professor-o'qituvchilari tomonidan ko'rsatma va tavsiyalar ishlab chiqiladi. Unda talabalar asosiy ma'ruza mavzulari bo'yicha olgan ko'nikmalarini amaliy masalalar echish orqali yanada boyitadilar. Shuningdik, darslik va o'quv qo'llanmalar asosida talabalar bilimlarini mustahkamlashga erishadilar, tarqatma materiallardan foydalanish, masalalar echish, mavzular bo'yicha kurgazmali qo'rollar tayorlash va boshqalar tavsiya etiladi.

5.	IV. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular: Mustaqil ta'limni tashkil etishda muayyan fanning xususiyatlarini hisobga olgan holda quyidagi shakllardan foydalanish tavsiya etiladi va joriy nazorat sifatida baholanadi: 1.Mavzular bo'yicha konspekt (referat, taqdimot) tayyorlash. Nazariy materialni puxta o'zlashtirishga yordam beruvchi bunday usul o'quv materialiga diqqatni ko'proq jalb etishga yordam beradi. Talaba konspekti turli nazorat ishlariga tayyorgarlik ishlarini osonlashtiradi, vaqtni tejaydi; 2.O'qitish va nazorat qilishning avtomatlashtirilgan tizimlari bilan ishlash olgan bilimlarini o'zlashtirishlari, turli nazorat ishlariga tayyorgarlik ko'rishlari uchun tavsiya etilgan elektron manbalar, innovatsion dars loyihasi namunalari, o'z-o'zini nazorat uchun test topshiriqlari va boshqalar; 3.Fan bo'yicha qo'shimcha adabiyotlar bilan ishlash. Mustaqil o'rganish uchun berilgan mavzular bo'yicha talabalar tavsiya etilgan asosiy adabiyotlardan tashqari qo'shimcha o'quv ilmiy adabiyotlardan foydalanadilar. Bunda rus va xorijiy tillardagi adabiyotlardan foydalanish rag'batlantiriladi; 4.INTERNET tarmoqlaridan foydalanish. Fan mavzularini o'zlashtirish, mavzu bo'yicha INTERNET manbalarini topish, ular bilan ishlash nazorat turlarining barchasida qo'shimcha reyting ballari bilan rag'batlantiriladi. * darslik va o'quv qo'llanmalar bo'yicha fan boblari mavzularni o'rganish; * tarqatma materiallar bo'yicha ma'ruzalar qismini o'zlashtirish; * maxsus adabiyotlar bo'yicha fanlar bo'limlari yoki mavzulari ustida ishlash; * yangi texnikalarni, jarayonlar va texnologiyalarni o'rganish; * faol va muammoli o'qitish uslubidan foydalaniladigan o'quv mashg'ulotlari; * masofaviy (distatsion) ta'lim; Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzulari: 1.Logistikaning rivojlanish tarixi va uslubiyoti 2.Logistikaning tushunchalari va predmeti 3.Logistikaning funksional majmuasi. Ta'minot logistikasi 4.Taqsimot logistikasi 5.Omborlar logistikasi 6.Yuklarni tashish jarayonlari va texnologiyalarini optimallashtirish masalalari va ularning yechimlari 7.Yuk oqimlarini jo'natish, qabul qilish jarayonlari va ko'rsatkichlarini modellashtirish 8.Tashish xizmati ko'rsatish jarayonlarini boshqarish modellari 9.Yuk oqimlarini marshrutlashtirish modellari va uslublari 10.Yo'lovchilarga transport xizmati ko'rsatishning logistik tizimini boshqarish
----	---

	11.Transport logistikasi majmuasi. Logistik tizimlarda tashishni tashkil etish 12.Yuk oqimlarini aniq muddatda yetkazib berishni ishonchli rejalashtirish 13.Iste'molchilarga avtomobil transporti xizmati ko'rsatish tizimi va jarayonlari 14.Yuk va yo'lovchilar tashish xizmati logistik operatsiyalari va zvenolarining texnologik jarayonlari hamda ko'rsatkichlari 15.Logistikada axborot-kommunikasiya tizimlari va texnologiyalari 16.Logistikaning zamonaviy masalalari va O'zbekistonda ularni joriy etish imkoniyatining istiqbollari 17.Logistik faoliyatni ma'muriy boshqaruv masalalari 18.Ta'minot zanjirida zahiralarini boshqarish 19.Respublikamizda logistik markazlarning shakllanishi. 20.Transport va ombor jarayonlarining o'zaro bog'liqligi. 21.Transport xizmatlari va yuklarni ekspeditsiyalash. 22.Yuklarni konteynerlarda tashish ahamiyati. Multimodal tashishlar va yuk birliklari. 23.Xalqaro transport yo'laklari va ularni rivojlantirish. Logistika va marketingni o'zaro bog'liqligi. 24.Yevropada operator kompaniyalari transport xizmatlari bozorining rivojlanishi. 25.Logistik markazlarni tashkil qilish konsepsiyasi. Halqaro tashuvlarni huquqiy tartibga solish asoslari. 26.Transport-ekspeditsion xizmatlar faoliyati va logistikaning rivojlanishi, turli transport turlarining o'zaro bog'liqligi. 27.Transport servisi sifatini yaxshilash raqobatbardoshlikni oshirish omili. 28.Korxonada material oqimlarni boshqarishda logistik yondoshuv samarasi. 29. Transport logistikasida korxonaning raqobatbardoshligini oshirish. 30. Transport logistikasida xizmat ko'rsatish sohalari. Mustaqil o'zlashtiriladigan mavzular bo'yicha talabalar tomonidan referatlar tayyorlash va uni taqdimot qilish tavsiya etiladi.
6.	V. Ta'lim natijalari. Kasbiy kompetentsiyalar Talaba bilishi kerak: Talaba "Transport logistikasi" fanida transport vositalari muhandisligi fanlarining qonun va qoidalarini, injenerlik amaliyotida juda ko'p qo'llanishi mumkin bo'lgan masalalari qoidalari haqida tasavvur va bilimga ega bo'lishi; Talaba amaliy mashg'ulotlari bo'yicha amaliy ko'nikmalar hosil qilish va

	o'zlashtirish mashg'ulotlarga to'liq ishtirok etish va modul platformasi orqali topshiriqlarni bajarish natijasida nazoratini biladi; Talaba mustaqil ta'lim mavzulari modul platformasi orqali berilgan mavzular bo'yicha topshiriqlarni bajaradi. (test, referat va boshqa usullarda).
7.	VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari: - ma'ruzalar; - interfaol keys-stadilar; - seminarlar (mantiqiy fiklash, tezkor savol-javoblar); - guruhlarda ishlash; - taqdimotlarni qilish; - individual loyihalar; - jamoa bo'lib ishlash va himoya qilish uchun loyihalar.
8.	VII. Kreditlarni olish uchun talablar: Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va joriy, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazoratni topshirish.

VIII. Asosiy va qo'shimcha adabiyotlar hamda axborot manbaalari

Asosiy adabiyotlar

1. E.A.Soliyev, J.R.Qulmuxamedov, F.R.Mirzayev, O.K.Adilov, X.A.Mirgiyazov, K.M.Nazarov "Transport logistikasi asoslari" o'quv qo'llanma prof. O.U.Salimov tahriri ostida Jizzax-2014y.
2. Л.Б.Миротин М. Транспортная логистика. М.: "Экзамен", 2002, 512 с.
3. D.M.Umarova, M.A.Bo'ronovalar "Logistika" o'quv qo'llanma TAYI: Cho'lpon-2016 yil.
4. J.R.Qulmuhamedov, M.M.Aripjonovlar "Logistika asoslari" o'quv qo'llanma TAYI: Fan va Taraqqiyot - 2015 yil.
5. Q.A.Dadaboyev "Logistika" o'quv qo'llanma TDII: Iqtisod-moliya - 2007 yil.
6. S.S.G'ulomov, Y.T.Dodoboyev, M.O.Osmonovlar "Logistika" o'quv qo'llanma TAYI: Yangi asr avlodi -2001 yil

Qo'shimcha adabiyotlar

1. SH. Mirziyoyev. Erkin va farovon demokratik O'zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz. – T.: O'zbekiston, 2016.
9. 2. 2022-2026 yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to'g'risida O'zbekiston Respublikasi Prezidentining farmoni.
3. A.A. Karimov va O.T.Mamadiyorov "Transport logistikasi" fanidan ma'ruzalar matni. 2022 yil.
4. A.A. Karimov va O.T.Mamadiyorov "Transport logistikasi" fanidan laboratoriya mashg'ulotlarini bajarish bo'yicha uslubiy ko'rsatma. 2022 yil.
5. С.Е.Гавришев, Е.П.Дудкин, С.Н.Корнилов, А.Н.Рахмонгулов, С.В.Трофимов Транспортная логистика: учебное пособие –С-Пб.: ПГУПС, Табл. 10, Ил 28, 2003 — 279 с.
6. Транспортная логистика : учебное пособие / И. Н. Лавриков, Н. В. Пеньшин. – Тамбов : Изд-во ФГБОУ ВО «ТГТУ», 2016. – 92 с. – 100 экз. – ISBN 978-5-8265-1568-6.
7. Транспортная логистика : учебное пособие / Л. Э. Еремеева ; Сыкт. лесн. ин-т. — Сыктывкар : СЛИ, 2013. — 260 с.
8. Igor. Y. Davydenko. Logistics Chains in Freight Transport Modelling / Delft University of Technology, 2015. - pp. 188.
9. SH.A.Butayev, Q.M.Sidiqnazarov, A.S.Murodov, A.O'.Qo'ziyev. Logistika (yetkazib berish zanjirida oqimlarni boshqarish). «Extrtmum – PRESS». T.: 2012, 577 b.

**Qo‘shimcha axborot manbalari
(internet saytlar, davriy nashrlar):**

1. www.ziyonet.uz – ta’lim portali.
2. www.natlib.uz – O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligining Alisher Navoiy nomidagi O‘zbekiston Milliy kutubxonasi.
3. www.hardline.ru – kompyuter hujatlari.
4. www.ziyouz.com – elektron kutubxona.

10	Fan o'quv dasturi ta'lim yunalishining O'zDSt 36.2001 sonli Davlat ta'lim standarti Oliy va O'rta maxsus ta'lim vazirligining 14.08.2020-yildagi 418-sonli qarori bilan tasdiqlangan malaka talablariga muvofiq ishlab shiqildi. Fanning o'quv dasturi Qarshi muhandislik-iqtisodiyot Institut Kengashida muhokama etilgan (2022-yil "<u>28</u>" <u>06</u> dagi №"<u>11</u>"-sonli bayonnoma) va o'quv jarayonida foydalanishga tavsiya qilingan.
11	Fan/modul uchun mas'ul Tuzuvchi: O.T.Mamadiyorov - QarMII "Transport vositalari muhandisligi" kafedrasi assistenti
12	Taqrizchilar: A.E.Yusupov - QarMII "Transport vositalari muhandisligi" kafedrasi katta o'qituvchisi I.J.Toirov - QarMII "Qishloq xo'jaligini mexanizatsiyalashtirish va servis" kafedrasi dotsenti

